

Samtal för bättre sexuell hälsa

Karin Stenqvist
Medicinsk rådgivare/docent
Närhälsan Kunskapscentrum för sexuell hälsa
www.narhalsan.se/ksh

Projekt Sexit 2017

Vad är Sexit?

En **vetenskapligt framtagen** metod i tre delar

- **Frågeformuläret Sexit**
- **Handbok** med åtgärdsstöd
(lathund för svar som indikerar risktagande,
och förslag på följdfrågor och åtgärder)
- **Utbildning** kring unga i risk
och användning av Sexit
- Framtagen och utvärderad för
ungdomsmottagningar

Frågeformulär och handbok finns för nedladdning på
www.srhr.se/kurssida/sexit
eller sök sexit

Det saknas strategi och verktyg för att identifiera sexuellt risktagande och riskutsatta ungdomar

Sexuell hälsa

Fortplantning

Kärlek

Njutning

Intimitet

Bekräftelse

Sexuell ohälsa

STI/hiv

Oönskad graviditet

Sexuella övergrepp

Ersättning för sex

Sex som självskadebeteende

Risktagande under ungdomstiden

Övergrepp, trauma, bristande omsorg

Syfte med Sexit

Att förbättra strukturen för att inom hälso- och sjukvården identifiera unga som är särskilt sexuellt risktagande eller riskutsatta vad gäller sexuell ohälsa (STI, oplanerade graviditeter och sexuellt våld), för att kunna erbjuda den vård och det stöd de behöver för en god sexuell och reproduktiv hälsa.

Att genom detta arbete bidra till att vårdens resurser används mer effektivt på så vis att de patienter med störst vårdbehov uppmärksammas, och att därmed också möjliggöra ett mer strategiskt preventivt arbete där insatser kan riktas till de personer som löper störst risk för framtida sexuell ohälsa.

2015

Förberedelser

- Referensgrupp
- Utveckling av Sexit 1.0
- Fokusgrupp med ungdomar
- Samarbeten & pilotmottagningar

2016

Pilot projekt och forskning

- Utbildning av UM
- Sexit testas
- Utvärdering/ forskning
 - Utvärdering av utbildningen
 - Fokusgrupp med personal
 - Intervju med ungdomar
 - Analys av ifyllda Sexit & åtgärdsdokument
- Vidareutvecklas till Sexit 2.0

2017

Verksamhets-utveckling

- Sexit handbok

Sexit 2.0 testas på fler UM-mottagningar elevhälsa mm.

Hur ska Sexit användas?

Förberedelser

- Endagsutbildning och möte på mottagningen

På mottagningen

- Affisch/skärm med info i väntrum
- Sexit fylls i på besöksrummet
- **Ett underlag för samtal, följdfrågor, bedömning och åtgärder**
- Vårdgivaren journalför det av vikt

Sexit frågeformulär

- Syftar till att identifiera de mest riskutsatta/risktagande besökarna
- 20 frågor om besökaren
- Frågor baserade på forskning om riskfaktorer för sexuell ohälsa
- Inga personuppgifter på enkäten

Samtal för bättre sexuell hälsa

Dessa frågor ställs för att kunna ge bättre vård och stöd. Besvara frågorna genom att kryssa rutan vid det alternativ som stämmer bäst för dig. Att svara är helt frivilligt. Ni kommer tillsammans gå igenom och prata om dina svar.

1. Hur gammal är du?	___ år						
2. Vilket kön har du? Med kön menar vi könsidentitet, alltså det kön du själv känner dig som.	Man ☐	Kvinna ☐	Annat/både man och kvinna ☐	Vet inte/Vill ej svara ☐		Vill prata om detta/förstår inte frågan ☐	
3. Är du eller har du erfarenhet av att vara transperson?	Nej ☐	Ja ☐	Vet inte/Vill ej svara ☐			Vill prata om detta/förstår inte frågan ☐	
4. Vilken sexuell läggning har du? Betraktar du dig idag som:	Hetero-sexuell ☐	Homo-sexuell ☐	Bisexuell ☐	Annat ☐		Vill prata om detta/förstår inte frågan ☐	
5. Vem/vilka bor du tillsammans med? Välj det alternativ som bäst stämmer in på hur du bor just nu.	Ensam ☐	Hos förälder/föräldrar ☐	På familjehem/HVB ☐	Med kompis/kompisar ☐	Med partner ☐	Annan ☐	Vill prata om detta/förstår inte frågan ☐
6. Har du bott hos fosterföräldrar/familjehem eller på institution/HVB tidigare?	Nej ☐	Ja ☐				Vill prata om detta/förstår inte frågan ☐	
7. Hur ofta har du druckit alkohol under de senaste 12 månaderna?	4 ggr/ vecka eller mer ☐	2-3 ggr/ vecka ☐	2-4 ggr/ månad ☐	1 gång/ månad eller mindre ☐	Aldrig ☐	Vill prata om detta/förstår inte frågan ☐	

Ungdomsperspektivet

Hur var det för dig att svara på det här frågeformuläret?

Skala 1-5 från *Instämmer inte alls* till *Instämmer helt och hållet*

	Medelvärde
Frågorna var viktiga	4,4
Frågorna var obehagliga	1,5
Frågorna var svåra att svara på	1,6

Intervjuer med ungdomar

- Man ansåg att besöket där SEXIT användes var positivt
- Man ansåg att frågorna är viktiga och bra ställda
- 19 av 20 föredrog att besvara en enkät än att få frågorna muntligt
- Många betonar att icke dömande bemötande är viktigt
- Många beskriver att de inte fått vissa frågor tidigare
- Frågorna gav samtal som de tidigare inte haft

"Jag är minsann ingen som ligger runt. Det tror nämligen min mamma."

"Det är skönt att veta att alla får svara på formuläret. Inte bara jag för att jag har en piercing i näsan."

"Man vill inte ha hundögonen"

Så sa personalen

- Strukturerade frågor som bygger på evidens
- Enkät underlättar att ställa frågor
- Stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer
- Alla får frågorna. Skapar medvetenhet om fördomar hos personalen.
- Brett underlag för samtal och åtgärder
- Mottagningsrutiner kan behöva anpassas
- *"Om inte vi ställer frågorna, vem ska då göra det?"*
- *"Det här har berikat vårt arbete och gjort det både bättre och enklare."*
- *"Om formuläret blir en rutin blir det lättare att fråga och prata om de här ämnena."*

Gör Sexit att fler risktagande eller riskutsatta unga identifieras på mottagningen?

- Efter 24% av besöken bedömer vårdgivaren att Sexit förändrade utfallet av besöket
- Statistiken kring hur ungdomar svarat visar att många ungdomar berättar om sina erfarenheter om de får frågan.

Screening avseende ”sexuell ohälsa” med ett standardiserat frågeformulär innebär fördelar

- Ett frågeformulär underlättar för både vårdgivare och patient
- Säkerställer att frågor om tex. sexuellt våld och sex mot ersättning ställs
- Gör att det går snabbare att komma till kärnfrågor och ger vägledning kring vilka som är i risk
- Strukturerat och likformigt arbetssätt
- Jämlik vård för besökaren
- Möjliggör utvärdering, analys och förbättringsarbete

- Vad vore positivt med att använda Sexit i skolan?
- I vilken situation skulle Sexit passa in?
- Pratar ni om dessa frågor i något sammanhang?

Sexit-material för tryck
och nedladdning finner
du fritt tillgängligt på
hemsidan www.srhr.se

Ställ frågor vid vårt bord under fikan!

Kontaktuppgifter

Per Andreas Persson | Utvecklingsledare, vidareutbildad sjuksköterska

per.a.persson@vgregion.se 0700 - 82 59 27

Karin Stenqvist | Specialistläkare, medicinsk rådgivare

karin.stenqvist@vgregion.se 0708 - 97 51 10

Jennie Fessé | Utvecklingsledare

fennie.fesse@vgregion.se 0700 – 82 52 76

Närhälsan Kunskapscentrum för sexuell hälsa